

Sveriges första hampabriketter tillverkas på Österlen

Thomas Jakobsson odlar hampa och tillverkar briketter utanför Tomelilla i Skåne.

Under 2004 fanns det 64 odlare av industrihampa i Sverige enligt Jordbruksverkets statistik. Tomas Jakobsson är en av dessa odlare som dessutom med goda erfarenheter i liten skala förädlar produkten till briketter för uppvärmning.

Hampabriketter förbränns snabbare än ved. I gengäld ger hampan ett högre värmevärde. Med rätt slags panna eller kamin kan man sänka sina värmekostnader till hälften, hävdar brikettmannen Thomas Jakobsson.

Industrihampan skördas på vintern

Han odlar industrihampa på en åker utanför Tomelilla. Sådden

sker i mars eller april men det dröjer ända till februari innan den "frystorkade" växten skördas. Då drar briketttillverkningen igång.

Rivare för sönderdelning

Sedan januari 2005 bultas och pressas briketter fram ur en anläggning på Kverrestads gård. Minifabriken består av två sammankopplade maskiner. Först en

"rivare" som skär sönder hampan i små delar. Jakobssons rivare är tillverkad i Tyskland av Vecoplan.

– Det är en vanlig avfallsskivare med den skillnaden att min maskin inte skruvar sönder materialet utan skär. En sådan mekanism är nödvändig för att rå på hampan som lätt strängar sig, säger Thomas Jakobsson.

Från rivaren suggs den malda hampan till brikettmaskinen, en italienerare av märket Nazzareno. Den klarar att tillverka drygt 25 kilo briketter i timmen.

– Under produktionsperioden kommer maskinen att gå i stort sett dygnet runt. Den kräver inte mycket övervakning.

De två maskinerna är levererade som ett paket av Mared i Huskvarna.

Låg askhalt

En fördel med briketter av hampa är att de ger mycket litet aska, enligt Jakobsson.

– Det blir nästan inga restprodukter, inte heller någon tjära i skorstenen.

För att uppnå lönsamhet tror Jakobsson att anläggningen behöver matas med hampa från odlingar på sammanlagt tio hektar. Under 2004 odlade han två hektar.

– Just nu är jag ensam i trakten om att odla hampa. Men jag vill gärna knyta till mig andra odlare så kan jag köpa deras material.

Lokal kundkrets

Jakobsson inser också att det gäller att bygga upp en kundkrets.

– Hittills har jag bara haft någ-

36 pannor i Heby konverteras till havre och pellets

Sala Heby Energi har köpt 36 oljeeldade pannor av Hebygårdar och Hebyfastigheter i Heby kommun för en symbolisk summa.

– I samband med köpet skrev vi ett 10-årigt samverkansavtal, berättar Kenneth Mårtensson, VD för SHEAB. Avtalet innebär att vi har prissatt energin från varje anläggning på ett sådant sätt att vi ska konvertera, annars är det mer än Ebberöds bank. Vi har lagt upp en plan för hur vi konvertera dem. Som en över-

gångslösning kommer vi först att gå över till vegetabilisk och animalisk olja. Som är förnyelsebar och har ett bättre pris. Den är lite tuffare att hantera än många andra förnyelsebara bränslen, då den till exempel behöver lagras i rumstemperatur.

Parallellt gör vi en mer permanent konvertering, där vi kommer att få se både pellets och spannmål. Vi blev överens med lantbrukarna i veckan och i en del av anläggningarna kommer vi att använda havre. Vi bor i en

lantbruksbygd och vi har en affärsidé att verka lokalt, här finns det mycket omställd mark.

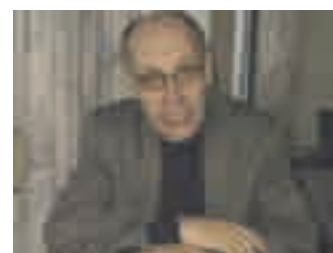
Vi har ett ramavtal med lantbrukarna och nu håller vi på att sluta bilaterala avtal med enskilda bönder.

– Vi räknar med att cirka 1200 ton havre per år kommer att behövas, säger Kenneth Mårtensson.

Arbetet med konverteringarna startar till våren och kommer att vara helt klara efter sommaren 2007. Vi har redan börjat använ-

da det nya flytande biobränslet som levereras till de tankar som står inomhus. Leverantör är Modern Byproducts i Danmark.

Text och bild Anders Haaker

Kenneth Mårtensson, VD för Sala-Heby Energi AB

ra annonser inne i ett lokalt veckoblad. Jag vänder mig till villaägare och folk som bor på landet. Fjärrvärmeverk verkar inte intresserade, de är vana att få sitt material nästan gratis. Räknar med att ha snurr på verksamheten om fem år.

Utbyte med SLU

Thomas Jakobsson har också kontakter med SLU Alnarp.

– Tanken är att vi ska utbyta

kunskaper och information. Just nu använder jag hela hampaväxten till briketterna. Men målet är att först skilja ut fibern som kan användas till många olika industriella ändamål och därmed säljas till ett betydligt högre kilopris än briketterna. På Alnarp finns idag ett nytt mobilt beredningsverk, Sveriges första och hittills enda, som under en övergångsperiod kan hyras av hampabönder.

När Thomas Jakobsson har skiljt ut fibern finns vedämnet kvar att använda till brikettproduktionen. Vedämnet utgör 70-75 procent av växten.

Användning i kamin och panna

– Vi har en braskamin som tidigare eldats med ved. Tycker inte att man behöver fylla på briketter oftare än ved. Briketterna ger ändå bättre värme och är därför

billigare. Det blir också mindre aska, säger Kerstin Thornqvist i Hammenhög.

– Jämfört med vedeldning blir det nog dubbelt så mycket effekt av briketterna i förhållande till priset. Jag har en panna med ackumulatortankar och behöver bara elda en gång om dygnet. Ett minus är storsäckarna som är böjiga att transportera och förvara, menar Ronny Mullin i Skillinge.

Text Lars Edling

Fakta Hampabriketter

Värmevärde: 5,3 megawattimmar per ton.

(Briketter av skogsrester: 4,5-4,7 megawattimmar per ton).

(källa: SLU Alnarp)

Kostnad för rivare och brikettmaskin: från 370 000 kronor och uppåt.

(källa: Mared, Huskvarna) Thomas Jakobssons brikettpris: 2 kronor per kilo inklusive moms. Transportkostnad tillkommer.

Hemsida: <http://hem.passagen.se/osterlenhampa/>

Stopp för stöd till energihampa även 2005

Enligt EUs regler så är industrihampa godkänt för stöd till energiodling. Sveriges regering har dock valt lyfta ur industrihampa ur systemet för stöd till energigrödor.

Riksdagsman Roger Tiefensee (c) har frågat jordbruksministern om vad hon gör för att främja stöd till odling av hampa för en-

ergiändamål och fick svar strax före jul.

Jordbruksminister Ann-Christin Nykvist (s) svarade i riksdagen att risken är att odling av illegal hampa ska öka om odling av industrihampa ökar. Jordbruksdepartementet håller på att undersöka problemen närmare och beräknas vara klara med en

rapport i april 2005. Därefter kan en återrapportering göras till riksdagen i höst, efter sedvanlig remissbehandling.

Roger Tiefensee var besviken på jordbruksministerns svar och påpekade istället de stora möjligheter med odling av industrihampa för energiändamål. Han framhöll bland annat att indu-

strihampa kan ge tre till fem gånger så hög avkastning av biomassa jämfört med salix och skog.

Jordbruksministerns besked innebär att odlare av hampa för energiändamål inte kommer att få något stöd under odlingssäsongen 2005. Läs hela svaret på www.hampa.net.